

Ammalortup Nunaa

Af H. C. Petersen



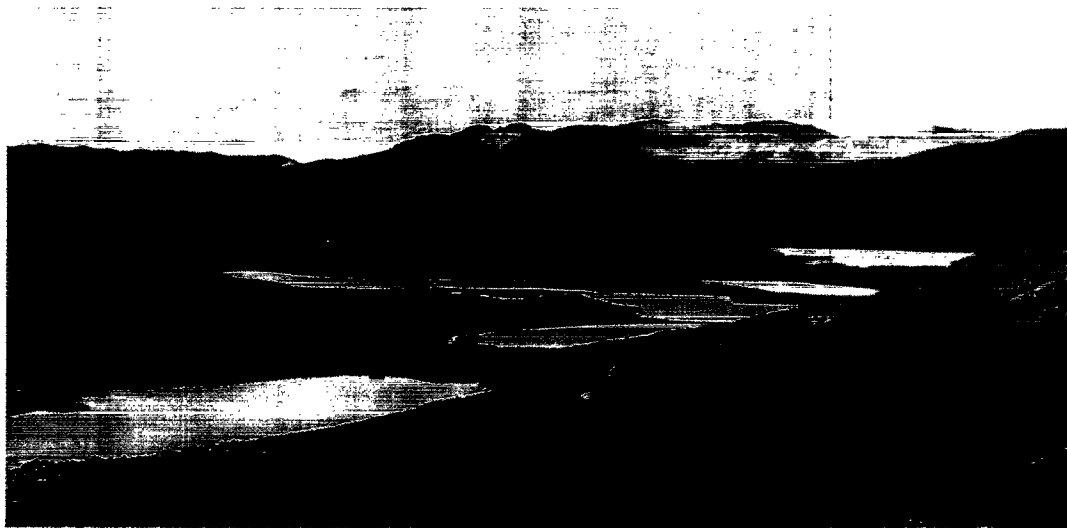
Et nysgerrigt rensdyr er meget interesseret i, hvad vi foretager os i lejren. Foto: Agnete Lembo.

Området *Ammalortup Nunaa* danner en naturlig isoleret egn, et nordligt hjørne af *Angujaartorfiup Nunaa*. *Ammalortoq* søen ligger centralt i dette store område. Overleveringerne fra denne egn, som fortælles i Kangaamiut og omegn er mange, da mange familier herfra gennem generationer har brugt egnen som sommerjagtrevir.

Landsdelen afgrænses mod øst af indlandsisen, hvorfra vandrige smeltvandselve danner grænserne. Mod øst

ligger søen *Taseq Isortoq* med meget leret vand, hvorfra elven *Pinguarsuup Alannguata Kuussua* har sit udspring. Syd for elven ligger det aflange fjeldparti *Pingu-*

H.C. Petersen har i ti år gennemrejst kyststrækningen mellem Kangerlussuaq og Diskobugten med bibliotekar og fotograf Agnete Lembo. Formålet har været at registrere menneskers og dyrs udnyttelse af området gennem tiden og at registrere landet geografisk/morfologisk. Registreringsrejsen i sommeren 1999 var således et led i disse undersøgelser.



Vores lejr skimtes midt i billedet ved den første sø. Foto: Agnete Lembo.

arsuk, hvis højeste top er 900 m. Ved sydsiden af *Pinguarsuk*, parallelt med elvens nordside, danner elven *Maniitsut Alannguata Kuussua* sydgrænsen for *Amalortup Nunaa*. De to elve forenes ved den vestlige ende af *Pinguarsuk*, hvorfra vandet føres videre ned til en sidearm af *Kangerlussuaq, Umiiviit*.

Grænsen mod nord dannes af endnu en vandrig elv fra indlandsisen *Perserajuut Alannguata Kussua*, der længere nede strømmer forbi lufthavnen ned til bunden af fjorden, og grænsen mod vest er selve *Kangerlussuaq*. Udstrækningen fra vest til øst er knap 60 km. Fra nord til syd 30 km. Ved indlandsisen. De højeste toppe er *Kiinnarissut Kujalliit* (848 m) og *Pinguarsuk* (900 m).

Områdets østlige del ind mod indlandsisen markeres af fjeldpartiet *Kiinnarissut Kujalliit* og *Avannarliit*, der skærmer godt af for lavlandet omkring *Amalortoq*, hvis niveau ligger 50 meter over havet. Det giver gode vegetations-



Teltfundament set fra en klippetop. Moskusoksernes og rensdyrenes veksler ses tydeligt i terrænet. Foto: Agnete Lembo.

betingelser i lavlandet. Vest for søen stiger terrænet jævnt med afrundede høje, som dog ikke overstiger 700 meter. I området er der mange søer, hvoraf luft-havnen får sit drikkevand fra *Qinnguata Tasersuatsiaava*.

Ammalortup Nunaa er delt i to områder af et system af søer og elve. Nord for *Kiinnarissut*-fjeldene ligger en sø, der på kortet er mærket 170 (overfladeniveau). Vandet er fyldt med silt, og bunden kan ikke ses i en dybde på 12-15 cm. Fem søer ligger på rækkes og er forbundet af fossende elve, der slutter sig til den store elv ved *Ammalortoq*, og det er meget vanskeligt at krydse dette elv-system uden båd.

I varme sommerperioder sker der en opvarmning af luften over det isfrie land. Når den støder sammen med den kølige luft over indlandsisen, resulterer det i hård østenvind, der får sandet til at

fyge. Fjelddryggen *Perserajuut* betyder da også »Ofte sandfygende sted«.

Ammalortup Nunaa er traditionelt et velkendt renjæger-område. Peter V. Rosing havde sin lejrplads på vestsisen af søen fra ca. 1890 til 1922. Og der skulle ifølge overleveringen være fundet runeindskrifter, et sværd der senere blev delt i to stykker og brugt som kajakknive, og bemærkelsesværdige ruiner. Disse oplysninger og stednavnet *Qallunaatsiaat Aasiviii*, Nordboernes sommersted, var grunden til at vi i august 1999 rekognoscerede i området i en uge. Arkæolog Jan Skamby Madsen, Moesgård Museum, Keld Hansen fra Vikingskibsmuseet i Roskilde, Bibliotekar og fotograf Agnete Lembo og jeg fik muligheden i en uge med økonomisk støtte fra Velux Fonden, Jørgen og Aase Münsters Fond, Knud Rasmussens Fond og NAPA.



Udsigten mod øst med indlandsisen i baggrunden. Foto: Agnete Lembo.